

SAKSFRAMLEGG

Til:
Universitetsstyret

Møtedato:
22.06.2023

Sak:

Foreløpig fordeling av budsjett for 2024

Innstilling til vedtak:

1. *Foreløpig fordeling av budsjetttrammer for 2024 vedtas som foreslått i dette saksfremlegget med vedlegg 1, og med de endringer som kom frem under behandlingen i styremøtet.*
2. *Forslag til endelig fordeling av budsjetttrammer for UiT skal legges frem for styret etter at forslag til statsbudsjett for 2024 er lagt fram av Regjeringen.*
3. *Midler til strategisk utvikling fordeles som foreslått i vedlegg 3 til nye virkemidler innen UiT Talent og til omstillingstiltak.*
4. *Universitetsstyret vedtar følgende for refordeling av rekrutteringsstillinger:*
 - a. *UiT opprettholder måltallet på 355 rekrutteringsstillinger i poolen, og ¼ av stillingene refunderes årlig.*
 - b. *For 2024 fordeles det totalt 92 rekrutteringsstillinger. 70 stillinger nøkkelfordeles og 22 stillinger fordeles strategisk som foreslått i vedlegg 4.*
 - c. *Enhetene kan bruke inntil ti prosent av sine tildelte nøkkelfordelte rekrutteringsstillinger til postdoktor-stillinger. Stillinger som er tildelt strategisk kan ikke omgjøres fra én stillingskategori til en annen.*
 - d. *Stillinger som ikke er igangsatt innen neste fordeling (31.3.2024) inndras.*
 - e. *De driftsmidlene som følger rekrutteringsstillingene (kr 70 000 per år per stilling), skal brukes ovenfor ansatte i denne stillingskategorien.*

Bakgrunn:

Rektor legger med dette frem forslag til foreløpig fordeling av budsjetttrammer for 2024 for UiT Norges arktiske universitet. Forslaget skal tilrettelegge for omstilling og tilpasning av aktivitetsnivå. Det er derfor i liten grad prioritert nye tiltak. I stedet er fokuset rettet mot

forutsigbarhet for kjernevirksomheten og større budsjettposter. Universitetsstyret vil bli forelagt et endelig forslag til budsjett for 2024 etter at forslag til statsbudsjettet er lagt frem for Stortinget.

Den foreslåtte budsjetttrammen er basert på Kunnskapsdepartementets (KD) budsjettfordelingsmodell for UH-sektoren, som består av 70 % basisfinansiering og 30 % resultatbasert finansiering. Basisfinansieringen er i hovedsak historisk basert grunnbevilgning, uavhengig av resultatoppnåelse, som årlig justeres for lønns- og prisvekst. Den resultatbaserte finansieringen er beregnet ut fra institusjonens måloppnåelse på spesifikke forsknings- og utdanningsindikatorer. Det gis uttelling i såkalt åpen og lukket ramme. I den åpne rammen får universitetet full uttelling på egne resultater. I lukket ramme konkurrerer institusjonene om en fastsatt pott, og uttellingen gis ut fra en relativ andel av oppnådde resultater.

I styresak S 28/22 vedtok styret et nytt årshjul for økonomi og virksomhetsstyring ved UiT. Et hovedpunkt i den nye årskalenderen er samordning av budsjettprosesser, noe som innebærer at de ulike budsjettvedtakene skal behandles av universitetsstyret til samme tid. Fordelingen av midler fra Fond for strategisk utvikling, samt fordeling av rekrutteringsstillinger, vedtas derfor også i denne saken.

Hovedtall for UiT i 2024

I beregningen av UiTs ramme for 2024 er det hensyntatt ekstraordinær lønns- og prisjustering fra revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2023, konsekvensjustering av nye studieplasser, utfasing av studieplasser fra utdanningsløftet, og uttelling i åpen og lukket ramme. I tillegg er det lagt til grunn en estimert reduksjon i bevilgning som tilsvarer 1,25 % av bevilgningsrammen for 2023. Dette vil samlet gi en forventet rammeøkning fra KD i 2024 på 153 mill. kroner, jf. tabell 1 nedenfor. Inkluderer man tilleggsbevilgningen fra RNB som en del av bevilgning for 2023, vil forventet rammeøkning være på 76,4 mill. kroner, som er en økning på 1,97 % sammenlignet med 2023. Det legges opp til en pris- og lønnsvekst på 3,4 % basert på offentlige prognoser for 2024. Dette gir en beregnet realnedgang på 1,43 %.

Saldert budsjett 2023	3 806 533
Tilleggsbevilgning RNB 2023: Ekstraordinær lønns- og prisjustering (2,1%)	79 209
Lønns og prisjustering – 3,4 %	129 422
Studieplasser 2020-2023	20 142
Resultatbasert uttelling åpen ramme	4 679
Resultatbasert uttelling lukket ramme	-16 210
Utfasing av studieplasser fra utdanningsløftet	-16 628
Estimert reduksjon i bevilgning	-47 582
Foreløpig budsjettforslag 2024	3 959 565

Tabell 1: Beregning av budsjetttramme for 2024 (tall i hele tusen)

Endringer med en positiv effekt på budsjetttrammen er knyttet til konsekvensjusteringer av tidligere tildelte studieplasser, uttelling i åpen ramme og tilleggsbevilgning fra revidert nasjonalbudsjett. Tildelte studieplasser gjelder i all hovedsak studieplasser innenfor medisin. I RNB mottok UiT totalt 85,4 mill. kroner på bakgrunn av ekstraordinær lønns- og prisjustering (76,6 mill. kroner), samt kompensasjon for midlertidig økt arbeidsgiveravgift (8,8 mill. kroner). Det fortutsettes at økt arbeidsgiveravgift kun gjelder for 2023 og derfor er ikke kompensasjonen videreført ved beregning av rammen for 2024.

Uttellingen i åpen og lukket ramme er basert på produksjonen i 2022. For åpen ramme er økningen 4,7 mill. kroner, mens lukket ramme viser en reduksjon på 16,2 mill. kroner. Totalt reduseres resultatkomponenten med 11,5 mill. kroner sammenlignet med fjoråret. Særlig utslagsgivende er

en reduksjon i både antall studiepoeng og innrapporterte EU-inntekter i 2022 sammenlignet med 2021 (se vedlegg 1 for mer informasjon).

I statsbudsjettet for 2023 besluttet regjeringen at studieplassene som ble tildelt i RNB 2020, kalt utdanningsløftet, skal utfases. Regjeringen legger til grunn at midler skal trekkes ut etter hvert som studentene tatt opp i 2020, 2021 og 2022 fullfører sine utdanninger. Det forventes at kullet som startet opp høst 2020 skal utfases med halvårsvirkning for 2024. For UiT utgjør dette 327 studieplasser og er beregnet til 16,6 mill. kroner.

Den estimerte reduksjonen i beregnet bevilgningsramme tilsvarer som nevnt 1,25 % av fjorårets ramme og utgjør totalt 47,6 mill. kroner. Deler av denne summen er kjente reduksjoner som vil foreligge i henhold til Prop. 1 S (2022-2023). Dette gjelder reduksjon som følge av studieavgift utenfor EØS. Reduksjonen trappes opp over to år med helårsvirkning i 2024, som tilsvarer ca. 10,4 mill. kroner. I tillegg vil UH-sektoren motta kutt for inndekning satsinger på 349,3 mill. kroner. Det er ventet at UiT sin andel vil være ca. 28 mill. kroner basert på universitetets andel av kuttet i 2023. Resterende reduksjon er på 9,2 mill. kroner, og er lagt inn som en sikkerhetsmargin for å ivareta en forsiktighetslinje i det videre planleggings- og budsjetteringsarbeidet ved UiT. Rektor foreslår at reduksjonen som følge av studieavgift utenfor EØS fordeles etter relative andeler av utenlandske studenter utenfor EØS i 2021 (samme nøkkel som budsjettfordelingen 2023). Resterende reduksjon på 37,2 mill. kroner foreslås fordelt etter ordinær fordelingsnøkkel.

I likhet med fjorårets budsjettfordeling, anbefaler rektor at UiTs budsjettfordelingen for 2024 også fordeles i henhold til forventet bevilgningsramme fra Kunnskapsdepartementet.

Hovedprioriteringer for 2024

Budsjett er ett av flere virkemiddel for å oppnå virksomhetens målsettinger. UiTs strategi «*Eallju - Drivkraft i Nord*», trekker opp rammer og gir retning for institusjonens prioriteringer de kommende årene. Ressurser til dette arbeidet ligger hovedsakelig i fakultetenes budsjetter, i disponeringen av de strategiske midlene og rekrutteringsstillinger.

○ Omstilling

Utgangspunktet for budsjettfordelingen 2023 er i stor grad videreført i forslaget for 2024. Det innebærer en forventning om strammere bevilgningsrammer fra Kunnskapsdepartementet i årene fremover, samtidig som universitetet har et høyt pågående aktivitetsnivå. Det er derfor nødvendig med omstillingsprosesser, noe som gjenspeiles i budsjettprosessen for 2024. Rektor har prioritert å unngå egeninitierte rammekutt og som en konsekvens av dette er det i liten grad tildelt finansiering for nye tiltak.

Rektor har i tilknytning til dette ikke gitt enhetene anledning til å levere budsjettinnspill for finansiering av nye tiltak, men vil vurdere innspill knyttet til ulike typer omstillingstiltak i løpet av høsten 2023. Dette vil ivaretas gjennom en egen prosess. Rektor foreslår at ca. 69 mill. av midlene som settes av til Fond for strategisk utvikling, øremerkes til utvalgte omstillingstiltak. Med omstillingstiltak menes her tiltak som:

- a. skal bidra direkte til at sentrale omstillinger finner sted, samt...
- b. tiltak som skal forhindre at annen strategisk viktig aktivitet blir nedskalert som følge av pågående omstilling på andre områder.

De foreslåtte tiltakene er også knyttet til at det for 2024 forventes realnedgang/tilnærmet nullvekst i tildelingen til UiT, og at det er gitt beskjed til interne enheter om at aktivitetsnivået UiT hadde i 2022 må reduseres. Samtidig viser regnskapstallene at det er betydelige forskjeller

mellom de ulike interne enhetenes økonomiske handlingsrom og evne til å finansiere aktivitet som det i utgangspunktet er fakultetenes ansvar å sikre midler til.

Følgende hovedtiltak foreslås prioritert:

1. Støtte til å dekke egenandeler i større eksternfinansierte prosjekter (NFR, EU og BOA)
2. Støtte til å dekke UiTs andeler i satsinger utenfor ramme som forutsetter egenbidrag fra institusjonens side
3. Støtte til å opprettholde opptak og opptaksrammer på utvalgte attraktive studietilbud
4. Støtte til dekning av kostnader ved faglige og organisatoriske omstillingsprosesser

For nærmere omtale av de fire tiltakstypene vises det til vedlegg 3.

- Finansiering av fartøydrift

Fartøyøkonomien har de senere år vært anstrengt og har siden 2019 gått med årlige driftsunderskudd. Etter at UiT fra 2018 fikk tildelt 50 % av tilgjengelig tid på FF Kronprins Haakon (KPH), har fartøydriften akkumulert et driftsunderskudd på om lag 97 mill. kroner ved inngangen til 2023. UiT har ikke fått tildelt midler til drift av fartøyet, og inntekter til drift må derfor baseres på bruk av egen bevilgning, eksterne inntekter (eksternfinansierte prosjekter) og utleie av tokt-tid.

Det har de siste årene blitt bevilget ekstraordinære tildelinger for å redusere opparbeidet merforbruk, senest i 2023-budsjettet hvor det ble bevilget 20 mill. kroner som en engangstildeling, jf. S 3/23 - Endelig fordeling av budsjett for 2023.

Det er sendt et brev til eierdepartementene for brukerne av båten, hvor det etter enighet mellom brukerne bes om godkjenning på overføring av 1/5 av UiTs tokt-tid til Norsk Polarinstitutt. Brukerne er i dag UiT med 50 %, Havforskningsinstituttet (HI) med 20 % og Norsk Polarinstitutt (NPI) med 30 %. Hvis en slik anmodning blir godkjent, så vil UiTs tokt-tid reduseres til 40 %, og per foreløpig budsjett for 2024 utgjør dette i seg selv en kostnadsbesparelse på om lag 16 mill. kroner¹.

Rektor foreslår å bidra med et engangstilskudd til inndekning av opparbeidet merforbruk med 20 mill. kroner, som er tilsvarende beløp som i 2023. I budsjettfordelingen for 2023 ble også det permanente tilskuddet til fartøydriften økt med 4 mill. kroner. For 2024 har BFE-fak og NT-fak i et felles notat bedt om en ytterligere økning i det permanente tilskuddet på 4 mill. kroner under forutsetning av redusert andel av tokt-tiden til 40 %, eller alternativt 8 mill. kroner hvis en slik reduksjon ikke blir godkjent av overordnede departementer. Rektor innstiller på å øke det permanente tilskuddet med 4 mill. kroner for 2024² og dette vurderes som en viktig prioritering for å tilrettelegge for en mer bærekraftig fartøyøkonomi. Videre forventes det at fakultetene selv innretter fartøydriften med ytterligere tiltak som bidrar til å bringe fartøyøkonomien i fremtidig balanse. Til budsjettfordelingen 2025 vil rektor komme tilbake med en sak til styret med en ny vurdering av et permanent tilskudd til fartøydriften, som er basert på oppdaterte regnskapstall for 2023/2024.

- UTSA

¹ Omfatter også reduserte driftskostnader på grunn av reduksjon i drivstoffprisene.

² Det permanente tilskuddet er totalt 82,9 mill. i 2024.

Som styret tidligere er blitt orientert om har det påløpt merkostnader i driften av universitetets flyverutdanning (UTSA) på Bardufoss. Merforbruket er forårsaket av at UiT har leid flytid eksternt ved flyskoler i Arendal og Västerås. Dette har vært nødvendig på grunn av forsinkelser i studieløpene, som igjen har oppstått som følge av koronarestriksjoner og en lite effektiv driftsmodell. Merkostnadene er på totalt 40,6 mill. kroner, hvorav 15,6 mill. kroner er påløpt i 2022 og 25 mill. kroner påløper i 2023.

Beslutningene tilknyttet UTSA er tatt i samråd med universitetsledelsen og er knyttet til forpliktelser UiT har overfor studenter som er tatt opp på et program, der de selv ikke bærer noe ansvar for at forsinkelser har oppstått. I 2023 ble NT-fak tildelt 8,1 mill. kroner som en delvis kompensasjon for merkostnadene, og rektor innstiller på at fakultetet gis en kompensasjon også for 2024. Rektor foreslår at en del av midlene som settes av til omstilling benyttes til inndekning av merkostnadene ved UTSA. Det nøyaktige beløpet vil bli avklart i løpet av høsten, i sammenheng med behandlingen av andre omstillingstiltak. En arbeidsgruppe har utredet alternative driftsmodeller for bachelorprogrammet i luftfartsfag. Anbefalingene fra gruppen vil behandles høsten 2023, og rektor vil komme tilbake til styret med en egen sak om pilotutdanningen i løpet av høstsemesteret.

- Totalrenovering av Universitetsbiblioteket og endringer i arealbruk ved Campus Breivika

Hovedbiblioteket til UB i Tromsø må renoveres, og det er i den forbindelse utredet et mulighetsprosjekt for endring av hele bibliotekstrukturen i Breivika. Siden 2020 har universitetsledelsen, i samarbeid med UB, arbeidet for en samlokalisering av de tre bibliotekene på Campus Breivika. UB-bygget, som det største og mest besøkte, vil være mest hensiktsmessig for denne samlokaliseringen. Rektor vurderer oppgradering av UB-bygget, og den tilhørende samlokaliseringen av bibliotekstrukturen, som et prosjekt med flere viktige gevinster. Herunder tverrfaglighet, frigjøring av ressurser for UB, fortetting av arealer og modernisering av læringsmiljø. Arealer som frigjøres av denne fortettingen vil legge forholdene til rette for større omprioriteringer og reduksjoner i andelen eksternt leide areal i Tromsø og en samordning av en rekke andre fellesarealer på Campus (herunder lager og laboratorier).

UiT er tildelt 25 mill. kroner fra KD for renovering og oppgradering av læringsarealene i UB-bygget. Denne tildelingen forutsetter at Universitetet stiller med tilsvarende midler, slik at den økonomiske rammen minimum vil være 50 mill. kroner. En endring av bibliotekstrukturen vil følgelig medføre at det må settes av et betydelig større beløp. Rektor foreslår at det i budsjettet for 2024 minimum settes av 35 mill. kroner på fellesnivå for å kunne igangsette dette prosjektet. I løpet av høsten vil rektor legge frem en sak for styret med forslag til gjennomføring av prosjektet med fullstendig kostnadsramme og finansieringsplan.

- Inndekning for merkostnader knyttet til Avdeling for komparativ medisin

UiT ble i 2022 pålagt av KD å bære alle merkostnader universitetet er påført som følge av forsinkelser i Statsbyggs oppføring av Avdeling for komparativ medisin. Totalt utgjør dette nærmere 130 mill. kroner. I budsjettfordelingen for 2021 og 2022 ble det satt av til sammen 40 mill. kroner som Helsefak har mottatt som særskilte tildelinger. Deretter ble det i sak S 19/22 vedtatt av universitetsstyret hvordan resten av inndekningen skal håndteres innenfor UiTs ramme fra 2023-2025. Vedtaket er innarbeidet i budsjettfordelingen for 2024, og innebærer en tildeling på totalt 20 mill. kroner. Rektor foreslår å overføre 10 mill. kroner fra Fond for rekrutteringsstillinger og 10 mill. kroner fra Fond for strategisk utvikling.

- Styrking av informasjonssikkerheten

I flere omganger har styret vedtatt tiltak for styrking av informasjonssikkerheten ved UiT³, og i samsvar med dette er det lagt opp til flere investeringer i økt informasjonssikkerhet i budsjettet for 2024. For å følge opp tidligere styrevedtak skal det investeres 8,25 mill. kroner i forbedring og 13 mill. kroner i sikkerhetskopiering og katastrofegjenoppretting. Rektor foreslår at det settes av 15,25 mill. kroner til disse to tiltakene i budsjettfordelingen. Videre øremerkes 6 mill. kroner over Fond for IT og øvrig teknisk utstyr for å delvis finansiere sikkerhetskopiering og katastrofegjenoppretting.

Utover forslag til konkret prioritering gjennom fordeling av midler, vil rektor redegjøre for følgende sentrale elementer:

- Mål om økt ekstern finansiering

Fakultetene og enhetene har levert inn et ambisjonsnivå for BOA i 2024, som er å forstå som en inntektsprognose for den eksternt finansierte prosjektporteføljen (nærmere omtalt i vedlegg 1). samlet prognose utgjør 838 mill. kroner for 2024, som kan innebære en andel på 17,2 % av beregnede totale inntekter.

UiT har i forbindelse med operasjonalisering av strategien og fastsetting av *Overordnet langtidsplan*⁴ satt mål om at andelen eksternt finansiert virksomhet skal utgjøre 25 % av totale inntekter innen utgangen av 2026. Andelen ekstern finansiering har i perioden 2019-2022 utgjort 16-17 %.

Rektor ser dette som en god og ambisiøs målsetting, som krever at institusjonen styrker innsatsen og får til god koordinering mellom enheter og bruk av virkemidler. Den videre satsingen har fire hovedelementer:

- Operasjonalisering av målbildet for virksomheten
- Prioriteringer og bruk av ressurser
- UiT Talent-satsingen
- Ledelsesmessig og administrativ støtte

I løpet av 2023 vil det bli fastsatt operative mål for det enkelte fakultet/avdeling, i dialog med enhetene. Målsettinger knyttet til aktiviteter og/eller resultater skal utgjøre en del av UiTs virksomhetsstyring og enhetenes planer, som skal innebære reelle prioriteringer, tiltak og bruk av personalmessige og økonomiske ressurser for å oppnå målene.

UiT Talent-satsingen (omtalt nedenfor) innebærer bruk av strategiske midler for å stimulere til økt eksterntfinansiert virksomhet. Det foreslås også å kunne benytte strategiske midler til dekning av egenandeler i større eksternt finansierte prosjekter. Ut over de faglige satsingene og prioriteringene, skal UiT arbeide videre med å styrke den ledelsesmessige og administrative støtten inn mot alle faser av eksternt finansiert virksomhet.

- Mulig kjøp av museumstomten i 2024

Regjeringen v/Kunnskapsdepartementet besluttet i 2017 at universitetsmuseet i Tromsø skulle bygges i sentrum av byen, på en eiendom som eies av selskapet Mack Øst (MØ). Statsbygg fikk i oppdrag av KD å erverve tomten og føre forhandlinger med MØ om kjøp av eiendommen.

³ Sist i styremøte 23.3.2023, sak S 15/23 *Årsrapport for informasjonssikkerhet og personvern 2022*. Også omtalt i sak S 25/22 *Foreløpig fordeling av budsjett for 2023* den 30.9.2022.

⁴ Styresak S 5/23 *Operasjonalisering av strategien Eallju – Drivkraft i Nord*, 2.2.2023

Forhandlingene resulterte i enighet med Mack Øst om et forslag til kjøpsavtale som Statsbygg formelt oversendte KD og UiT for endelig godkjenning 8.9.2020. Kostnadene til ervervelse av tomt var i museumsprosjektet planlagt som en del av totalbevilgningen og skulle dekkes av startbevilgningen fra Stortinget.

Fordi det i prosjektet ble vurdert som tilnærmet umulig å få behandlet et forslag om startbevilgning uten at staten faktisk hadde den aktuelle tomten i sitt eie, ble det besluttet at tomten skulle erverves før forslag om startbevilgning skulle forelegges Stortinget. I oppdragsbrevet fra KD til Statsbygg datert 10.10.2017 ble det avklart fra departementets side at «Det er UiT som skal forskuttere kjøp av tomt».

Etter at avtalesforslaget var oversendt fra Statsbygg avklarte UiT med KD om det fra departementets side var innsigelser mot forslaget til kjøpsavtale. Et sentralt vilkår i kjøpsavtalen er at det må foreligge en godkjent reguleringsplan i Tromsø kommune som åpner for at den aktuelle tomten kan benyttes til museumsformål. Dette vilkåret var ikke oppfylt da avtalen ble inngått (fordi reguleringsplanprosessen fremdeles pågikk), men den 14.12.2022 vedtok kommunestyret i Tromsø *Reguleringsplan 1911 Universitetsmuseum og Mack øst*. Etter klagefristens utløp (tre uker senere) var det ikke kommet noen innsigelser mot vedtaket. Det foreligger dermed fra 4.1.2023 en gyldig reguleringsplan der tomten som regjeringen i 2017 besluttet å benytte til museum i Tromsø sentrum er regulert til et slikt formål.

I brev fra KD datert 6.10.2022 og 2.1.2023 ble UiT orientert om at det ikke vil bli gitt startbevilgning til det ferdigprosjekterte museet i Tromsø sentrum og at det vil settes i gang en ny utredning (KVU) av universitetsmuseum i Tromsø. I brevet til UiT 2.1.2023 skriver KD at «... det legges ingen klare føringer på lokalisering» i samband med ny konseptvalgutredning.

Både UiT og Statsbygg sin vurdering er at kjøpsavtalen likevel er bindende uavhengig av om staten velger å benytte tomten til museumsformål. UiT og staten er altså forpliktet til å erverve tomten i sentrum av Tromsø. Når det skal gjøres økonomiske beregninger av de ulike alternativene som KD ønsker utredet må det derfor også tas høyde for at staten, uansett hvilken endelig lokalisering som velges, må kjøpe sentrumstomten.

Den samlede prisen som skal betales av staten er på totalt 192,950 mill. kroner⁵ og kjøpsforpliktelsen kan tidligst utløses i 2024. Dette betyr at UiT overtar tomten i eget eie når vi betaler siste avdrag på kjøpesummen i 2024. Tomten vil registreres som en eiendel/anleggsmiddel i 2024-regnskapet, og vil gi en kostnad tilsvarende anskaffelseskostnaden. Siden det ikke er budsjettert med dette i UiTs 2024-budsjett, vil denne kostnaden kunne bidra til et negativt regnskapsresultat hvis institusjonen ikke har tilsvarende positive avsetninger som kan dekke opp for denne summen. Siden kjøpet fortsatt er å regne som en forskuttering i påvente av tildeling av startbevilgning over statsbudsjettet, ønsker rektor med dette å holde styret orientert om saken og hvilke økonomiske konsekvenser dette vil kunne få for UiTs regnskap i 2024.

⁵ Den samlede prisen som skal betales av staten er totalt kr. 192 950 000, fordelt på kjøpesum på kr. 129 950 000 (+ indeksjustering beregnet fra mars 2017 til Overtakelse), samt kompensasjon for flytting av parkeringsanlegg på kr. 63 000 000 (+ indeksjustering beregnet fra november 2019 til betalingstidspunkt for kompensasjonen). Kjøpesummen på kr. 129 950 000 inkluderer kompensasjon for skatteulempe på kr. 19 950 000. Kompensasjonsbeløpene, totalt kr. 82 950 000 (+ indeksjustering) er rene kompensasjoner til MØ, som ikke er relatert til tomtens antatte verdi.

- Langtidsbudsjett

Fra 2023 har UiT innført et krav om langtidsbudsjett for alle enheter, og et sentralt element i den forbindelse er planleggingsrammer. Disse viser en oversikt over estimerte inntektsrammer som skal være utgangspunktet for enhetenes langtidsbudsjetter. For budsjettfordelingen 2024 legges det frem planleggingsrammer for 2025-2028 (omtalt i vedlegg 1).

Fond for strategisk utvikling

Fond for strategisk utvikling utgjør sammen med Fond for rekrutteringsstillinger, den strategiske komponenten i UiTs budsjettfordelingsmodell. Universitetsstyret har tidligere besluttet at Fond for strategisk utvikling skal utgjøre 4,7 % av den totalt tildelte rammen fra Kunnskapsdepartementet. Midlene fra fondet skal fordeles til tiltak innenfor forskning, utdanning, innovasjon, formidling og vitenskapelig utstyr.

For 2024 er det totalt 216,1 mill. kroner til fordeling fra Fond for strategisk utvikling⁶. Av dette er 117,8 mill. kroner bundet i tidligere forpliktelser, noe som medfører at det er 98,9 mill. kroner tilgjengelig for fordeling på nye tiltak for 2024.

UiT har ambisjoner om å øke kvaliteten og kapasiteten innen all faglig virksomhet ved å både gjøre våre fagmiljøer attraktive å samarbeide med og konkurransedyktige i eksterne arenaer. Målsetningen til UiT er at 25 % av institusjonens samlede budsjett skal være eksterne midler, jf. omtale ovenfor. Som del av det videre arbeidet er det blitt utarbeidet et helhetlig sett av virkemidler som skal fremme karrierer og øke konkurransekraften til UiTs fagmiljøer. De fleste av virkemidlene under UiT Talent ble vedtatt av universitetsstyret i desember 2022 (ePhorte sak 2022/5371), og de resterende virkemidlene under UiT Talent foreslås nå vedtatt. De nye virkemidlene som foreslås er innen både formidling, forskning, innovasjon, utdanning og vitenskapelig utstyr, og er beskrevet i vedlegg 3. Disse kompletterer de tidligere vedtatte virkemidlene i UiT Talent, og har en kostnadsramme på til sammen 28,9 mill. kroner.

Dersom styret vedtar de nye virkemidlene under UiT Talent, vil det være 69,4 mill. kroner tilgjengelig til fordeling på andre tiltak for 2024. Det foreslås at disse midlene benyttes til ulike typer omstillingstiltak, som beskrevet ovenfor og i vedlegg 3.

Forslag til fordeling av rekrutteringsstillinger

Ved UiT er alle rekrutteringsstillinger samlet i én stillingspool for institusjonen (Fond for rekrutteringsstillinger) som refunderes årlig. Dette har vanligvis blitt gjort av universitetsstyret i mars, men vil fra med denne fordelingen bli gjort i juni i samsvar med UiTs nye årskalender for økonomi- og virksomhetsstyring.

Kunnskapsdepartementet (KD) har i mange år lagt føringer for hvor mange rekrutteringsstillinger hver institusjon skal ha. UiT har i flere år hatt 355 rekrutteringsstillinger fordelt på 330 ph.d.-stillinger og 25 postdoktorstillinger. I Statsbudsjettet for 2023⁷ er dette nå blitt justert og KD pålegger ikke lenger universitetene et gitt antall rekrutteringsstillinger. Eventuelle måltall må institusjonene sette selv. Rektor anbefaler i denne omgang at måltallet på 355 rekrutteringsstillinger bør opprettholdes.

⁶ Dette inkluderer en tildelt bevilgning i 2024 på 186,1 mill. kroner og en forventet inngående balanse på 30 mill. kroner.

⁷ [Prop. 1 S \(2022–2023\) - regjeringen.no](#)

Grunnen er at det i forbindelse med strukturreformen i høyere utdanning (2015-2016) ble laget en gevinstrealiseringsplan for reformen. UiTs måltall for året 2025 ble satt i samråd med KD, og vedtatt av universitetsstyret i 2019. UiT satte seg da et måltall på 130 disputaser i året (i 2022 var det 122 som disputerte ved UiT). Ved UiT er omtrent 70 % av ph.d.-stipendiater internt finansiert og vi har et frafall på 10-12 prosent fra hvert kull. Dersom det reduseres i antall stipendiatstillinger finansiert fra poolen, vil UiT vanskelig klare å nå dette målet. Videre har fakultetene en strammere økonomi enn før, og derfor færre muligheter til å tilsette rekrutteringsstillinger over egne rammer. Færre stillinger vil gi fakultetene en reduksjon i resultatmidler for avlagte doktorgrader. I tillegg vil fakultetene miste viktige undervisningsressurser. Et redusert antall stillinger vil derfor være uheldig.

Rekrutteringsstillingene tildeles i utgangspunktet som stipendiatstillinger, men enhetene har behov for ulike typer rekrutteringsstillinger. Tidligere har UiT vært svært restriktive med å omgjøre ph.d.-stillinger til postdoktorstillinger. Siden UiT ikke lengre har et måltall for antall ph.d.- og postdoktorstillinger gjøres det nå en justering slik at enhetene vil kunne bruke inntil ti prosent av sine tildelte *nøkkelfordelte* rekrutteringsstillinger som postdoktorstillinger.

I forslaget til budsjett for 2024 er det satt av 280 mill. kroner til rekrutteringsstillinger. I dette tallet inngår både de stillingene som er igangsatt og er planlagt igangsatt i 2024. I tillegg er det hensyntatt at Fond for rekrutteringsstillinger skal en andel av merkostnadene knyttet til AKM (jfr. tidligere vedtak). Lønnsutgiften for en ph.d.-stilling er kr 657 137 per år, og lønnsutgiften for en postdoktorstilling er kr 734 120. Driftsmidler per kandidat (kr 70 000) kommer i tillegg.

70 stillinger foreslås nøkkelfordelt mens 22 stillinger foreslås strategisk fordelt i samsvar med tabellen under og den omtale som er gitt i vedlegg 4.

Rekrutteringsstillinger	Andel av stillinger ⁸	Antall stillinger
Nøkkelfordelte rekrutteringsstillinger:		
<i>Helsefak</i>	28,1	20
<i>NT-fak</i>	25,2	18
<i>HSL-fak</i>	17,4	12
<i>BFE-fak</i>	14,7	10
<i>Jurfak</i>	2,4	2
<i>IVT-fak</i>	6,2	4
<i>UMAK</i>	6,0	4
Totalt antall nøkkelfordelte stillinger:		70
Strategiske rekrutteringsstillinger:		
UiT talent: 1/3 dels forsterkning av SFF, SFI, SFU, FME og KGJ		6 ph.d.
UiT talent: Forskermiljøløftet		2 ph.d.
UiT talent: UiT High Score		5 postdoktor
Geopolitisk forskningssenter		1 ph.d.
UB		1 ph.d.
Changing Arctic		7 ph.d.
Totalt antall rekrutteringsstillinger		92

Tabell 2: Anbefalt fordeling av rekrutteringsstillinger for 2024

⁸ UiTs fordelingsnøkkel: (2 x lukket ramme) + andel ansatte i førstestilling x (0,5 x gjennomstrømming på ph.d. innen 6 år) (styresak S 27/21 *Vurdering av nøkkelen som brukes til fordeling av ph.d.-stillinger*, styremøte 14.6.2021, ePhorte 2020/879)

Ny finansieringsmodell i sektoren

Fra 2025 innfører regjeringen et nytt finansieringssystem for UH-sektoren som følger opp anbefalingene fra Hatlen-utvalgets rapport, levert mars 2022. Endringene innebærer særlig en forenkling av systemet for resultatbasert uttelling. Et hovedformål med forenklingen er å forbedre måloppnåelsen gjennom en tydelig styring som gir institusjonene mer tillit, handlingsrom og ansvar. Institusjonene må blant annet ta et større ansvar for å prioritere og dimensjonere studietilbudet innenfor gjeldende budsjetttrammer og mål.

Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å revidere UiTs interne budsjettmodell, slik at den gjenspeiler endringene i sektorens finansieringsmodell. I tillegg skal det vurderes prinsipper for å ivareta universitetets egenart. Det tas sikte på å benytte den reviderte budsjettfordelingsmodellen ved budsjettfordelingen for 2025. Det vises til egen orienteringssak om status for dette arbeidet.

Rektors vurderinger

Forslaget til foreløpig budsjett for 2024 er preget av at aktivitetsnivået må tilpasses rammene. I stedet for igangsetting av nye tiltak foreslås det heller prioritering av midler til omstilling, stimulering av ekstern finansiering og inndekning av budsjettposter hvor det av ulike grunner er påløpt betydelige merkostnader, og/eller mangler tilstrekkelig grunnfinansiering (Avdeling for komparativ medisin og flyverutdanningen, samt driften av fartøy). Tidligere vedtatte prioriteringer er også tatt høyde for i budsjettforslaget (AKM og informasjonssikkerhet).

Renovering av UB-bygget er det eneste nye store tiltaket som foreløpig foreslås prioritert for 2024-budsjettet. Selv om det ikke er vedtatt at prosjektet skal gjennomføres, mener rektor det er viktig å sette av midler slik at styret før endelig budsjettbehandling kan ta stilling til om prosjektet skal igangsettes i 2024. UiTs samlede avsetningsnivå tilsier at universitetet ikke kan etterfinansiere større byggeprosjekter.

For fakultetene og enhetene er det i liten grad innvilget nye tiltak, og i tillegg er generell basis redusert med estimerte kutt fra KD og utfasing av utdanningsløftet (totalt på 60 mill. kroner). Dette innebærer at flere enheter vil ha tildeling for 2024 som har en lavere prosentvis økning fra 2023, enn beregnet pris- og lønnsvekst på 3,4 %. Rektor vurderer situasjonen for enkelte enheter som krevende, og vil tilrettelegge for omstilling gjennom bruk av Fond for strategisk utvikling (UiT Talent og midler til omstilling) og bistand til lokalt tilpassede omstillingsprosesser der det er nødvendig.

Den foreløpige budsjettfordelingen skal benyttes som utgangspunkt for det interne planleggings- og budsjettarbeidet ved institusjonen.

Dag Rune Olsen
rektor

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Jørgen Fossland
Saksbehandler: Sindre Hammer Tjønnøy, Nina Norum Anda og Pål Vegar Storeheier, Ragnhild Brenn, Elin Katrine Andersen

Vedlegg:

1. Forslag til foreløpig budsjettfordeling for 2024
2. Fordelingsmodellen
3. Forslag til fordeling av midler i Fond for strategisk utvikling
4. Forslag til fordeling av rekrutteringsstillinger